

**Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної
конференції «Міжнародні наукові дослідження: інтеграція науки та
практики як механізм ефективного розвитку» -**

(м. Київ, 24-25 квітня 2020)

Культура і мистецтво

А.М. Дзюба,

здобувач вищої освіти ступеня магістра

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

науковий керівник: **І.С. Коваль,**

викладач кафедри дизайну

Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

ФЕНОМЕН МОДИ

В ході історії розвитку людства, змінювалося як ставлення до моди, її значення в спільнотах, так і вона сама. В своєму природному становленні мода зародилася стихійно і спонтанно, але зусиллями зацікавлених осіб перетворилася на штучний і контрольований людьми соціально-культурний феномен. Саме тому, моя тема буде актуальною у всі часи і навчить інших відноситися до моди інакше, задуматися над значенням та сенсом моди в нашому житті.

Сучасна мода – поліфункціональний феномен, який може бути використаний суспільством у різних напрямках.

Мода пов'язана з різними сторонами розвитку суспільства, в ній знаходять відображення всі аспекти культури і суспільного життя, які викликають увагу всього суспільства. Мода є не тільки комерційною феномен, вона існує як ідеологічна і соціальна форма. В основі моди лежить не постійний, не єдиний, а змінюваний і множинний механізм.

Важливим атрибутом моди є слідування новому і уявлення його як цінності [3]. Принцип новизни і модності залежить не стільки від об'єктивного

часу створення предмета, скільки від моменту його входження в систему обраних цінностей і прославлення, визнання в суспільстві. Модні елементи в індустрії краси - як правило, мають прямі аналоги в минулому. Втрачаючи новизну, в очах оточуючих предмет стає старомодним.

Прийнято вважати, що моду підтримують два основних устремління. Перший - наслідування з метою перейняти досвід або хороший смак. Другий - тиск соціальної системи: страх опинитися поза суспільством, боязнь ізоляції і т. п.

Наслідування служить необхідною передумовою моди, розкриваючи при цьому її протиріччя. Людина намагається точніше відповідати зразкам моди, бути «як усі», а з іншого боку, за допомогою саме цієї моди, прагне виділитися із навколишніх його людей, здійснити власну «самоствільзацію», затвердити своє уявлення про самого себе. «Наслідування надає нам можливість цілеспрямованої та осмисленої діяльності й там, де немає нічого особистого та творчого. Воно дає своєрідне заспокоєння, ми переносимо на інших відповідальність, коли дозволяємо собі бути «витвором групи», підкорюючи себе її вимогам» [4, С.220]. Дотримуючись схожої логіки, Г. Зіммель пояснює пристрасть жінок до моди, пояснюючи це слабкістю їхнього соціального стану. Властивість моди соціально вирівнювати індивідів, з'єднувати їх у групи, а також відокремлювати одні групи від інших, наводить його на думку про класову природу її функціонування. Тобто він акцентує увагу на тому, що мода можлива лише в спільнотах з ієрархічною соціальною структурою і неможлива там, де немає класів.

Кант в своїй роботі «Антропологія з прагматичної точки зору» аналізує зв'язок моди зі смаком: «Бути модним – це справа смаку; той, хто поза модою дотримується старого звичаю, називають старомодним; того, хто навіть вважає чеснотою не дотримуватись моди, називають диваком. Все ж краще бути завжди дурнем по моді, ніж дурнем не по моді» [6, С.71]. Кант переважно акцентує увагу на аспекті сприйняття моди, але помічає у ній мотив «марнославства», що мовою сучасної соціології позначається терміном

статусний або престижний символізм. На його думку, мода відноситься до марнославства, оскільки в її меті немає внутрішньої цінності.

Саме поняття моди формується під впливом багатьох чинників: місця і часу проживання людей, загального рівня розвитку культури, моральних принципів та ціннісних настанов. З історії розвитку моди видно, що під впливом модних стандартів відбувається певна трансформація основних сфер життєдіяльності суспільства, змінюється його соціально-класова структура.

Було детально описано та визначено масштаби впливу моди на свідомість та поведінку особистості та його можливі наслідки. Починаючи з ХХ століття й до сьогодні індустрія моди набирає все більших обертів. Суспільство споживання та його вимоги щодо неухильного дотримання модних стандартів провокують формування різного роду соціально-психологічних залежностей, прикладами яких виступають оніоманія та анорексія. Вони викликають певні розлади як на фізіологічному, так і психоемоційному рівні організму людини, які супроводжуються негативними та довготривалими наслідками. На щастя, в більшості випадків ці соціально-психологічні залежності можна подолати, правильно комбінуючи фізичну, психологічну і соціальну допомогу.

Можна зробити висновок, що мода завжди була і залишається невід'ємною частиною життя суспільства. Треба усвідомити той факт, що вже неможливо ігнорувати її вплив на різноманітні сфери його життєдіяльності. Без сумніву, мода також впливає на окрему особистість, її здоров'я, поведінку та психоемоційний стан, виступає певним взірцем для наслідування. Вона повністю охоплює життя людини, стає для неї своєрідною перепусткою в соціум й, фактично, визначає весь простір її існування. Але треба розуміти її структуру і методи її впливу. Погоня за модою – це нескінченна дорога, яка не має кінця, бо те, що потрапило у широкі маси – відразу втрачає свою цінність.

Список використаних джерел:

1. Барт Р. Система Моды. Статьи по семиотике культуры. - Пер. с фр., вступ. ст. и сост. С.Н. Зенкина. - М.: Издательство им. Сабашниковых, 2003. Бодрийяр Ж. Общество потребления. / Жан Бодрийяр. М.: Республика: Культурная революция, 2006.
2. Бушуева С. С. Теория циклического развития моды / С. С. Бушуева.
3. Васильева Е. Система традиционного и принцип моды / Теория моды: тело, одежда, культура, № 43, 2017, с. 1-18
4. Зиммель Г. Избранное. Том 1. Философия культуры — М.: Юрист, 1996. 671 с.— (Лики культуры)
5. Норбоева Т. Б. Понятийный анализ моды как феномена культуры / Т. Б. Норбоева. // Журнал Общество. Среда. Развитие. – 2011. Комих Н. Г. Мода як соціальний феномен в сучасному соціокультурному дискурсі / Н. Г. Комих. // Збірник наукових праць з гуманітарних дисциплін "Славута". – 2013.
6. Кант И. Антропология с прагматической точки зрения / И. Кант., 1999. – 471 с.
7. Культура. Мода. Высказывания о моде. [Электронный ресурс] – Режим доступа до ресурсу: <http://fani-art.livejournal.com/57322.html>.
8. Тард Г. Законы подражания Пер. с фр. — М.: Академический Проект, 2011.
9. Толстых В. И. Мода как социальный феномен. Мода: за и против. / В. И. Толстых. – Москва // Искусство. – 1973.